

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E KULTURËS

RELACION

PËR
PROJEKTVENDIMIN
“PËR MIRATIMIN E STRATEGJISË KOMBËTARE PËR KULTURËN 2019 - 2025”

I. QËLLIMI I PROJEKTAKTIT DHE OBJEKTIVAT QË SYNOHEN TË ARRIHEN

Ky projektvendim synon të miratojë Strategjinë Kombëtare për Kulturën 2019-2025.

II. VLERËSIMI I PROJEKTAKTIT NË RAPORT ME PROGRAMIN POLITIK TË KËSHILLIT TË MINISTRAVE, ME PROGRAMIN ANALITIK TË AKTEVE DHE DOKUMENTE TË TJERA POLITIKE

Projektvendimi “Për miratimin Strategjisë Kombëtare për Kulturën 2019 -2025”, është hartuar në zbatim të detyrimeve që rrjedhin nga programi i Qeverisë Shqiptare dhe angazhimeve të ndërmarra nga Ministria e Kulturës në Planin Kombëtar të Integritimit Evropian (PKIE) 2018-2020.

Ministria e Kulturës është angazhuar në përgatitjen e këtij projektvendimi, në përputhje me fushën e veprimtarisë shtetërore që ka në kompetencë, si organ përgjegjës për hartimin dhe zhvillimin e politikave kombëtare në fushën e trashëgimisë kulturore.

Ky projektvendim është planifikuar në Programin e Përgjithshëm Analitik të Projekt akteve (PPAP) të Ministrisë së Kulturës për vitin 2019.

III. ARGUMENTIMI I PROJEKTAKTIT LIDHUR ME PËRPARËSITË, PROBLEMATIKAT, EFEKTET E PRITSHME

Strategjia Kombëtare e Kulturës është dokument i hartuar nga Ministria e Kulturës së Republikës së Shqipërisë, i cili ka për qëllim të ofrojë një pasqyrë të politikave kulturore në vend, prirjet e zhvillimit të sektorit kulturor dhe krijues, si dhe të paraqesë planin e veprimit drejt krijimit të një mjedisi të favorshëm për rritjen e rolit të kulturës në zhvillimin e qëndrueshëm të Shqipërisë, të shoqërisë së saj dhe të çdo individi.

Fuqizimi i sektorit të kulturës vazhdon të jetë një nga objektivat në planet afatmesme dhe afatgjata të qeverisjes 2017 – 2021, si e vetmja rrugë drejt zhvillimit të sektorit të kulturës në aspektin ekonomik dhe social. Dokumenti “Strategjia Kombëtare për Kulturën” (SKK) 2019-2025 është hapi i radhës me qëllim strukturimin e objektivave për zhvillimin e sektorit.

SKK 2019-2025 dhe Plani i saj i Veprimit synon konceptimin e një udhërrëfyesi për zhvillimin e sektorit të kulturës, trashëgimisë kulturore dhe industrisë krijuese, me qëllim krijimin e kushteve të favorshme për zhvillim individual, social dhe shtetëror.

Hartimi i dokumentit ka ndjekur metodologji gjithëpërfshirëse duke u bazuar në vlerësimin e grupeve të interesit nga sektori publik dhe privat, përfaqësues të organizatave të shoqërisë civile, në mbështetjen e organizatave ndërkombëtare që veprojnë në fushën e kulturës, artit dhe trashëgimisë kulturore në Shqipëri, si dhe në mbështetjen e ekspertëve vendas dhe të huaj të fushës, me synimin e ofrimit të zgjidhjeve të qëndrueshme për sfidat sektoriale drejt misionit që kultura të bëhet element zhvillimi ekonomik dhe social për qytetarët shqiptarë.

Kjo strategji është hartuar duke pasur parasysh gjendjen e sektorit të kulturës në Republikën e Shqipërisë, karakteristikat dhe vlerat themelore të saj, problematikën e krijuar ndër vite dhe nevojën për gjetjen e zgjidhjeve optimale. Ajo është hartuar në përputhje me standardet evropiane të zhvillimit të kulturës dhe reflekton përvojën e krijuar në BE në fushën e hartimit dhe zbatimit të strategjive kulturore të vendeve evropiane.

Dokumenti strategjik SKK 2019-2025 u drejtohet institucioneve publike qendrore dhe lokale, operatorëve të pavarur kulturorë, OJF-ve, sektorit privat dhe aktorëve të tjerë që operojnë në fushën e kulturës dhe trashëgimisë kulturore.

Pavarësisht investimeve të realizuara në pesë vitet e fundit në sektorin e kulturës, përkrahjes politike të nivelit të lartë dhe koordinimit të mirë ndërministror, vazhdimësisë dhe stabilitetit të politikave të Qeverisë edhe në fushën e kulturës, motivimit të lartë në menaxhim, zhvillim dhe përditësim të sektorit me trendet bashkëkohore, janë identifikuar probleme dhe sfida, të cilat synohen të trajtohen përmes masave të propozuara në këtë dokument strategjik.

1. Shteti financuesi kryesor i institucioneve kulturore dhe operatorëve të pavarur;
2. Zbatimi dhe ndërgjegjësimi për kuadrin rregullator;
3. Kapacitetet njerëzore të institucioneve kulturore dhe operatorëve të pavarur;
4. Institucionet kulturore jashtë normave standarde;
5. Bashkëpunimi i pamjaftueshëm mes institucioneve qendrore dhe vendore;
6. Përcaktimi i Industrisë Kulturore dhe Krijuese në Shqipëri;
7. Sistemi i qëndrueshëm dhe gjithëpërfshirës statistikor;
8. Teknologjia digjitale në produktet dhe shërbimet kulturore.

Dokumenti strategjik ka si synim vazhdimësinë e investimeve në zhvillimin, mbrojtjen dhe promovimin e artit dhe trashëgimisë kulturore, duke punuar përveç të tjerash edhe në fuqizimin e industrisë krijuese si trend bashkëkohor i zhvillimit përmes kombinimit të aftësive krijuese, biznesit dhe aplikimit të teknologjisë, me qëllim krijimin e tregjeve të reja konkurruese me industrinë botërore.

Vizioni i Strategjisë Kombëtare të Kulturës është: artet dhe trashëgimia kulturore e Shqipërisë, si forcë shtytëse për zhvillimin e qëndrueshëm ekonomik dhe shoqëror të vendit. Misioni i Strategjisë Kombëtare të Kulturës është: krijimi i mjedisit të favorshëm për rritjen dhe zhvillimin e shërbimeve dhe produkteve kulturore dhe krijuese në sektorin publik dhe privat.

Për realizimin e vizionit dhe misionit të paraqitur në këtë dokument strategjik, Ministria e Kulturës ka përcaktuar qëllimin strategjik ‘*Më shumë vëmendje për artin dhe kulturën*’, që ndërlihet fort me objektivat specifike dhe masat e planifikuara për jetësimin e tyre. Janë identifikuar pesë Qëllime Politike, të cilat, përmes aplikimit të objektivave, specifike synojnë përmbushjen e qëllimeve strategjike, si vijon:

1. Përmirësimi dhe zgjerimi i tregjeve kulturore përmes legjislacionit, nga i cili do përfitojnë krijuesit, krijimtaria artistike dhe kulturore si dhe trashëgimia kulturore;
2. Ruajtja dhe mbrojtja e trashëgimisë kulturore materiale dhe jomateriale;
3. Nxitja dhe përfaqësimi i vlerave kulturore të arteve dhe trashëgimisë kulturore (materiale dhe jomateriale) shqiptare në aktivitete të rëndësishme ndërkombëtare dhe prezantimi i praktikave më të mira;
4. Mbështetje e krijimtarisë së artistëve shqiptar dhe shtimi i veprimtarive kulturore dhe artistike;
5. Hartimi dhe zbatimi i një platforme arsimore përmes institucioneve të artit dhe trashëgimisë kulturore dhe sistemit parauniversitar.

IV. VLERËSIMI I LIGJSHMËRISË, KUSHTETUTSHMËRISË DHE HARMONIZIMI ME LEGJISLACIONIN NË FUQI VENDAS E NDËRKOMBËTAR

Ky projektvendim është në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës.

V. VLERËSIMI I SHKALLËS SË PËRAFRIMIT ME *ACQUIS COMMUNAUTAIRE* (PËR PROJEKTAKET NORMATIVE)

Ky projektvendim nuk synon përafrimin me legjislacionin e Bashkimit Europian.

VI. PËRMBLEDHJE SHPJEGUESE E PËRMBAJTJES SË PROJEKTAKTIT

Ky projektvendim miraton Strategjinë Kombëtare të Kulturës 2019–2025, sipas tekstit bashkëngjitur tij.

Strategjia është e ndarë në 4 Pjesë, si më poshtë vijon:

Në Pjesën e parë, janë paraqitur hyrja dhe qëllimi i dokumentit, kuadri ligjor dhe institucional, arritjet, mësimet; vizioni i Strategjisë Kombëtare për Kulturën 2019–2025, si dhe treguesit e ndikimit dhe treguesit e rezultatit.

Në pjesën e dytë, janë parashikuar qëllimet e politikës kulturore që Ministria e Kulturës do të ndjekë në 7 vitet e ardhshme, si vijon:

- a) Qëllimi i parë i Politikës i cili është Përmirësimi dhe zgjerimi i tregjeve kulturore përmes legjislacionit nga i cili do përfitojnë krijuesit, krijimtaria artistike dhe kulturore dhe trashëgimia kulturore sipas objektivave specifike: Krijimi i një mjedisi të qëndrueshëm ligjor e institucional për zhvillimin e artit dhe kulturës.

- b) Qëllimi i dytë i politikës - Ruajtja dhe mbrojtja e trashëgimisë materiale dhe jomateriale kulturore me objektiv specifik atë të rehabilitimit të trashëgimisë arkitektonike dhe peizazhit përmes rritjes së numrit të monumenteve të rehabilituara.
- c) Qëllimi i tretë i politikës - Nxitja dhe përfaqësimi i vlerave kulturore të arteve dhe trashëgimisë (materiale dhe jomateriale) shqiptare në aktivitete të rëndësishme ndërkombëtare dhe prezantimi i praktikave më të mira me objektiva specifike si promovimi i vlerave të artit dhe trashëgimisë kulturore.
- d) Qëllimi i katërt i Politikës - Mbështetje e krijimtarisë së artistëve shqiptar dhe shtimi i veprimtarive kulturore dhe artistike me objektiv specifik rritjen e interesit të publikut ndaj programeve kulturore përmes përmirësimit të cilësisë së shërbimeve, produkteve si dhe cilësisë artistike.
- e) Qëllimi i pestë i Politikës i cili është hartimi dhe zbatimi i një platforme arsimore përmes institucioneve të artit dhe trashëgimisë kulturore dhe sistemit parauniversitar me objektiv specifik Programin e Edukimit Përmes Kulturës.

Pjesa e tretë, lidhet kryesisht me zbatimin dhe monitorimin e Strategjisë Kombëtare e cila do të udhëhiqet nga Ministri i Kulturës, përmes dy organeve, si në vijim:

1. Komiteti Ndërmintor për Zbatimin e Strategjisë Kombëtare për Kulturën 2019-2025;
2. Drejtoria e Politikave dhe Strategjive të Zhvillimit Kulturor, kuadër i Drejtorisë së Përgjithshme të Politikave dhe Zhvillimit të Kulturës, në Ministrinë e Kulturës.

Në Komitetin Ndërmintor për Zbatimin e Strategjisë Kombëtare për Kulturën (KNZSKK) 2019-2025 përveç përfaqësuesve të Ministrisë së Kulturës dhe institucioneve kulturore të varësisë, si anëtarë të tjerë të Komitetit, në nivel zëvendësministri, janë përfaqësues nga ministrinë e linjës dhe institucionet, veprimtaritë dhe buxheti i të cilave direkt apo indirekt ndikojnë në sektorin e kulturës: Ministria e Financave dhe Ekonomisë, Ministria e Turizmit dhe Mjedisit, Ministria e Arsimit, Sportit dhe Rinisë, Ministria e Brendshme, Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme, Ministri i Shtetit për Diasporën, Ministria e Drejtësisë, Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural dhe Ministri i Shtetit për Mbrojtjen e Sipërmarrjes. Masat të cilat ndërlidhen me kompetencat e ministrive të tjera të linjës, institucionet vendore dhe të huaja dhe partnerëve të ndryshëm do të shqyrtohen në Komitetin Ndërmintor për Zbatimin e SKK 2019-2025.

Drejtoria e Politikave dhe Strategjive të Zhvillimit Kulturor do të ketë për detyrë ndërmarrjen e aktiviteteve të nevojshme për zbatimin e planit të veprimit dhe realizimin e masave të parashikuara në dokumentin strategjik, si dhe raportimin periodik të zbatimit.

Përfshirja e qytetarëve, grupeve të interesit dhe pjesëtarëve të sektorit të kulturës në procesin e zbatimit të dokumentit strategjik do të sigurohet përmes takimeve të rregullta me operatorë të pavarur, përfaqësues të shoqërisë civile vendase, universitete, njësi të qeverisjes vendore, si dhe komunitete lokale.

Meqenëse Strategjia Kombëtare për Kulturën 2019 - 2025 mbulon një periudhë shtatë vjeçare, dokumenti strategjik do të jetë subjekt i rishqyrtimit çdo dy vjet, në varësi të qëllimeve të përcaktuara dhe nivelit të realizimit të masave të parashikuara. Procesi i përtëritjes së dokumentit inicohet nga propozimet dhe vendimet alternative të nxjerra në konsultim me KNZSKK, dhe grupet tjera të interesit.

Plani i veprimit, i hartuar për një periudhë shtatë vjeçare, përmban qëllimet e politikës, objektivat specifike përkatëse, masat dhe rezultatet për çdo objektiv të cilat shoqërohen me referencën me programin buxhetor, institucionet përgjegjëse për zbatim, afatet e zbatimit si dhe buxhetin përkatës.

Çdo dy vite do të përpilohen raportet për vlerësimin e nivelit të zbatimit të dokumentit strategjik, me informacione për indikatorët e përcaktuar, arritjet, problematikat, rreziqet dhe elementet tjera me rëndësi për procesin e zhvillimit të sektorit të kulturës. Bazuar në këto raporte do të rishikohet dhe përditësohet plani ekzistues për vitet në vijim, në frekuencë dy vjeçare.

Rolin e sekretarisë për Komitetin Ndërministror e ka Drejtoria e Politikave dhe Strategjive të Zhvillimit Kulturor. KNZSKK, mbledhet çdo dy muaj për të raportuar dhe njoftuar mbi nivelin e zbatimit të masave.

Pjesa e katërt, pasqyron Planin e Veprimit të Strategjisë Kombëtare të Kulturës 2019–2025.

VII. INSTITUCIONET DHE ORGANET QË NGARKOHEN PËR ZBATIMIN E AKTIT

Për zbatimin e këtij projektvendimi ngarkohet Ministria e Kulturës dhe institucionet e saj të varësisë.

VIII. PERSONAT DHE INSTITUCIONET QË KANË KONTRIBUAR NË HARTIMIN E PROJEKTAKTIT

Ky projektvendim është hartuar nga Ministria e Kulturës.

IX. RAPORTI I VLERËSIMIT TË TË ARDHURAVE DHE SHPENZIMEVE BUXHETORE

Ky projektvendim ka efekte financiare në buxhetin e shtetit si vijon:

Strategjia Kombëtare për Kulturën 2019–2025 ka për qëllim përqendrimin e vëmendjes së Qeverisë Shqiptare te arti dhe kultura, përmes transformimit të sektorit në industri kulturore dhe krijuese, për të luajtur rol me rëndësi në zhvillimin ekonomik dhe social. Përmes politikave kulturore, ndërsektoriale dhe veprimeve të drejtpërdrejta në ngritjen e kapaciteteve njerëzore të sektorit synohet krijimi i kushteve të favorshme për rritjen incentivave për sektorin kulturor dhe kreativ, si dhe inkurajimi i investimeve private në art, kulturë, trashëgimi kulturore dhe industri kreative.

Parashikimet e PBA-së, 2020-2022 për programin e kulturës janë të paraqitura në tabelën 1. Për të arritur maksimumin e planifikimit strategjik do t'u jepet përparësi objektivave dhe politikave që kanë si rezultat pavarësinë dhe fuqizimin e sektorit të kulturës (operatorët e

pavarur dhe bizneset private) nga buxheti shtetëror, si dhe gjenerimin e të ardhurave nga institucionet kulturore që ndikojnë në qëndrueshmërinë institucionale dhe rrisin buxhetin e ministrisë.

Viti	Shuma	Si % e totalit	Si % e PBB
2020	2,015,000,000	34,6%	0,12%
2021	2,025,000,000	32%	0,11%
2022	2,026,500,000	33.4%	0,11%
TOTAL	6,066,500,000		

Tabela 1- Parashikimet e PBA-së 2020-2022

Për realizimin e masave dhe objektivave të paraqitura në këtë dokument, përveç buxhetit të Ministrisë së Kulturës, janë parashikuar jo vetëm financimet nga buxhetet e institucioneve qendrore dhe vendore, veprimtaria e të cilave ndikon direkt apo indirekt në sektorin e kulturës, por edhe financimet nga Bashkimi Evropian dhe donatorë të ndryshëm. Parashikimet e përmbledhura në tabelën 2, paraqesin periudhën dhe koston e zbatimit të planit të veprimit për periudhën 2019–2025, të ndara sipas objektivave specifike.

Tabela 2:

OBJEKTIVAT SPECIFIK	Kosto totale	Buxheti	Donatorët	Hendeku
	(lek ‘000)	(lek ‘000)	(lek ‘000)	(lek ‘000)
TOTALI	9,608,638	6,088,965	3,041,439	478,234
1. Krijimi i një mjedisi të qëndrueshëm ligjor e institucional për zhvillimin e artit dhe kulturës	233,199	72,643	70,074	90,482
2. Rehabilitimi i trashëgimisë arkitektonike dhe peizazhit përmes rritjes së numrit të monumenteve të rehabilituara	4,461,982	1,588,014	2,581,445	292,523
3. Promovimi i vlerave të artit dhe të trashëgimisë kulturore	621,769	318,885	299,885	3,000
4. Rritja e interesit të publikut ndaj programeve kulturore përmes përmirësimit të cilësisë së shërbimeve, të produkteve, si dhe të cilësisë artistike	4,244,403	4,062,139	90,035	92,229
5. Ndërtimi i publikut / zhvillimi i audiencës	47,285	47,285		

Metodologjia e kostimit të aktiviteteve të Planit të Veprimit

Shpenzimet e nevojshme për zbatimin e Planit të Veprimit janë llogaritur duke kostuar individualisht çdo aktivitet të pasqyruar të PKV-së. Për llogaritjen fillestare të shpenzimeve për aktivitetet kryesore është vepruar si më poshtë vijon:

- Llogaritja e shpenzimeve për burime njerëzore bazohet në kohën e parashikuar për realizimin e veprimtarive dhe një pagë mesatare ditore të një kategorie të caktuar të nëpunësve civil.
- Llogaritja e shpenzimeve për shërbimet është bërë duke mbajtur parasysh kostot e shërbimeve të institucioneve përkatëse, bazuar në standardet e miratuara.
- Llogaritja e shpenzimeve për aktivitete që lidhen me hartimin dhe rishikimin e legjislacionit, monitorimin dhe funksionimin e strukturave të përhershme, etj., është bërë duke mbajtur parasysh shpenzimet e vazhdueshme që parashikohen si: shpenzimet për pagat, kontributet e sigurimeve shoqërore, shpenzimet për ekspertizë të huaj (kur është parashikuar në plan) dhe mjete konsumi.
- Llogaritja e shpenzimeve për “aktiviteteve specifike” ose i iniciativave specifike të ngjashme u bazua kryesisht në natyrën e aktiviteteve dhe kostot që ofron tregu për shërbime të tilla.
- Llogaritja e shpenzimeve për trajnime është bazuar kosto e trajnimit për një person. Si kosto për njësi janë përdorur kostot e ASPAs dhe/ose kostot e aplikuarra për trajnime të ngjashme në të shkuarën.

Për atë pjesë të aktiviteteve ku informacioni nuk është i plotë është ndjekur metoda e vlerësimit për analogji, d.m.th. janë marrë në konsideratë shpenzimet e bëra për aktivitete ose produkte të ngjashme në PBA.

X. HYRJA NË FUQI

Ky projektvendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

MINISTRI

ELVA MARGARITI